ECLI:LV:RVPT:2021:0218.C30663120.3.S
Lieta Nr.C30663120
Lietvedības Nr.C2230-21/1

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
2021.gada 18.februārī

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa
šādā sastāvā: tiesnese A.Moļņika
rakstveida procesā Rīgā, Abrenes ielā 8, izskatīja civillietu /pers. A/ maksātnespējas administratores /valsts amatpersona/ prasībā pret /pers. C/ par piedziņas vēršanu uz parādnieka atdāvināto mantu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā 2020. gada 9. septembrī, ar grozījumiem 2020.gada 3.novembrī, saņemts /pers. A/ maksātnespējas administratores /valsts amatpersona/ prasības pieteikums pret /pers. C/ par piedziņas vēršanu uz parādnieka atdāvināto mantu un prasības nodrošināšanu ar trešo personu /pers. D/.

[1.1] Prasības pieteikumā norādīts, ka ar 2020. gada 25. augusta Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas spriedumu lietā Nr. C30614520 /pers. A/ (turpmāk arī – parādnieks) tika pasludināts fiziskās personas maksātnespējas process, uzsākta bankrota procedūra un iecelts maksātnespējas procesa administrators /valsts amatpersona/.

Apzinot maksātnespējīgā parādnieka mantu uz maksātnespējas procesa pasludināšanu, konstatēts, ka parādniekam tās nav, bankrota procedūras laikā kreditoru prasījumus no mantas nevar apmierināt.

[1.2] Pārbaudot parādnieka slēgtos darījumus trīs gadu periodā pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas, konstatēts, ka 2020. gada 4. februārī parādnieks uzdāvināja atbildētājai nekustamo īpašumu /adrese A/, kas ierakstīts Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /numurs/ar kadastra numuru /numurs/un sakarā ar šo darījumu administrators cēlis prasību par piedziņas vēršanu uz dāvanu, kā arī parādnieks 2020.gada 4.februārī uzdāvinājis nekustamo īpašumu /Nosaukums A/, kas sastāv no trim būvēm un zemes gabala 3,1 ha platībā, ierakstīts Kūku pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /numurs C/, ar kadastra Nr. /numurs/ (turpmāk – Nekustamais īpašums).

Dāvinājuma darījuma noslēgšanas brīdī nekustamais īpašums bija ieķīlāts par labu AS "Swedbank" parādnieka saistību izpildei, kas izriet no 2007. gada 20. septembra Aizdevuma līguma Nr. 07-115490-PK.

2020. gada 4. februārī Hipotēkas līgums tika grozīts un par hipotēkas devēju kļuva atbildētāja. Saistība, kuras izpildi nodrošina nekustamā īpašuma hipotēka, netika grozīta, parādnieks palika par aizņēmēju.

[1.3] Dāvinājuma līgums nosaka, ka Nekustamā īpašuma dāvinājums ir darījums atlīdzības nozīmē par parādniekam izdarītiem pakalpojumiem un ieguldījumiem, sīkāk neko nepaskaidrojot. Pēc administratora pieprasījuma parādnieks nav sniedzis informāciju par šo darījumu, izņemot to, ka atbildētāja kā galvotāja ir veikusi maksājumus par kredītu.

Administrators norāda, ka dāvinājumu noslēguši laulātie, līdz ar to apzinājušies, ka parādniekam ir parādsaistības. Pēc dāvinājuma līguma noslēgšanas, 2020. gada 21. februārī tika noslēgts laulības līgums par mantas šķirtību, kas liecina par saskaņotu rīcību mantas nobēdzināšanā.

Līdz ar to parādnieks ir nelabticīgs savu parādsaistību izpildē pret saviem nenodrošinātajiem kreditoriem, jo nekustamo īpašumu uzdāvināja, lai to saglabātu savām vajadzībām, apgrūtinātu piedziņas vēršanu uz to. Nav konstatēts, ka parādnieks saņēma pretī kādu mantisko labumu. Administrators uzskata, ka manta prettiesiski nobēdzināta, līdz ar ko visiem kreditoriem jādod tiesiska iespēja vērst piedziņu uz nekustamo īpašumu, dāvanu, neapstrīdot atbildētājas īpašuma tiesības.

Atbildētāja kā parādnieka laulātā ir ieinteresēta persona pret parādnieku, uzskatāms, ka apdāvinātā zinājusi par zaudējumu nodarīšanu.

[1.4] Pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 96. panta pirmo daļu, 97. pantu, 131. panta pirmās daļas 2. punktu un otro daļu, 144. pantu, 153. pantu, Civillikuma 1415., 1770., 1912., 1927. pantu, prasītāja lūdz vērst piedziņu uz dāvanu – /pers. C/ piederošo nekustamo īpašumu /Nosaukums A/, kas sastāv no trim būvēm un zemes gabala 3,1 ha platībā, ierakstīts Kūku pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /numurs C/, ar kadastra Nr. /numurs/ kreditoru prasījumu 63 286,01 EUR apmērā.

[1.5] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020.gada 22.septembra lēmumu apmierināts prasītājas pieteikums par prasības nodrošināšanu un ierakstīta ķīlas tiesības atzīme uz strīdus nekustamo īpašumu prasības 20 945 EUR apmērā (lietas 32.-34.lapa).

[2] 2020. gada 19. oktobrī tiesā saņemti atbildētājas paskaidrojumi, kur atbildētāja norāda, ka prasību neatzīst.

Norāda, ka Nekustamo īpašumu 2006.gada 28.septembrī parādnieka brālis /pers. D/ uzdāvinājis /pers. A/ un vēlāk atbildētājai kā dāvinājumu atlīdzības nozīmē, jo atbildētāja īpašuma saglabāšanā un uzturēšanā ieguldījusi savus personīgos līdzekļus, t.i. maksa par to nekustamā īpašuma nodokli.

Uzskata, ka ir labticīga īpašuma ieguvēja, jo nezināja par parādnieka parādsaistībām. Darījuma brīdī uz Nekustamo īpašumu bija tikai viens apgrūtinājums-hipotēka par labu AS „Swedbank" un citu kreditoru prasījuma tiesības zemesgrāmatā nebija nostiprinātas. Norāda, ka neviena tiesību normu neuzliek par pienākumu noskaidrot dāvinātāja kreditoru sarakstu.

[3] 2020. gada 26. oktobrī tiesā saņemti trešās personas paskaidrojumi, kuros norāda, ka prasību neatzīst, norādot, ka dāvinājuma līgums ir tiesisks darījums, kas noslēgts, jo atbildētāja atdāvinātajā nekustamajā īpašumā ir ieguldījusi lielus naudas līdzekļus. Noslēgdams dāvinājuma līgumu /pers. A/ ir rīkojies godprātīgi, aiz pateicības par to, ka atbildētāja ik mēnesi pilda finansiālas saistības pret kreditoru AS „Swedbank".

[4] Pamatojoties uz Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10. pantu, tiesa noteikusi lietas izskatīšanu rakstveida procesā 2021. gada 18.februārī un paziņojumi par civillietas izskatīšanu pusēm tika nosūtīti 2021. gada 18.janvārī.

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālus, tiesa uzskata, ka /pers. A/ maksātnespējas administratores /valsts amatpersona/ prasība pret /pers. C/ par piedziņas vēršanu uz parādnieka atdāvināto mantu ir pamatota un apmierināma.

[8] Lietā noskaidrots, ka ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020. gada 25. augusta spriedumu /pers. A/ pasludināts fiziskās personas maksātnespējas process, par maksātnespējas administratori iecelta /valsts amatpersona/ (lietas 11.-13.lapa).

[8.1] Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 137. panta 3. un 9. punktu administrators apzina parādnieka mantu un saistības, un atgūst debitoru parādus un veic tiesiskas darbības citas parādnieka mantas atgūšanai.

No Maksātnespējas likuma 144. panta konstatējams, ka parādnieka noslēgtie darījumi ir apstrīdami šā likuma XVII nodaļā noteiktajā kārtībā, ja bankrota procedūras laikā tiek konstatēti šā likuma 153. pantā noteiktie saistību dzēšanas ierobežojumi.

Fiziskās personas bankrota procedūras laikā administrators Maksātnespējas likuma XVII nodaļā noteiktajā kārtībā (96.–100. pants) parādnieka noslēgtos darījumus var apstrīdēt, kā arī var vērst piedziņu uz mantu, kas iegūta bezatlīdzības darījumu rezultātā, ja tiek konstatēti Maksātnespējas likuma 153. panta 1. punktā noteiktie saistību dzēšanas ierobežojumi – parādnieks pēdējo triju gadu laikā pirms fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas vai maksātnespējas procesa laikā ir slēdzis darījumus, kuru rezultātā kļuvis maksātnespējīgs vai radījis zaudējumus kreditoriem, turklāt viņš apzinājās vai viņam vajadzēja apzināties, ka šādu darījumu slēgšana var novest līdz maksātnespējai vai zaudējumu radīšanai kreditoriem.

[8.2] 2020. gada 4. februārī parādnieks uzdāvināja atbildētājai nekustamo īpašumu /Nosaukums A/, kas sastāv no trim būvēm un zemes gabala 3,1 ha platībā, ierakstīts Kūku pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /numurs C/, ar kadastra Nr. /numurs/(lietas 14.-15., 19.lapa).

Dāvinājuma darījuma noslēgšanas brīdī nekustamais īpašums bija ieķīlāts par labu AS "Swedbank" parādnieka saistību izpildei, kas izriet no 2007. gada 20. septembra Aizdevuma līguma Nr. 07-115490-PK 2020. gada 4. februārī Hipotēkas līgums tika grozīts un par hipotēkas devēju kļuva atbildētāja.

[8.3] Administrators lūdz vērst piedziņu uz dāvanu – /pers. C/ piederošo nekustamo īpašumu /Nosaukums A/, kas sastāv no trim būvēm un zemes gabala 3,1 ha platībā, ierakstīts Kūku pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /numurs C/, ar kadastra Nr. /numurs/ kreditoru prasījumu 63 286,01 EUR apmērā, norādot uz apstākļiem, ka dāvinājumu noslēguši laulātie, līdz ar to, apzinājušies, ka parādniekam ir parādsaistības un pēc dāvinājuma līguma noslēgšanas, 2020. gada 21. februārī tika noslēgts laulības līgums par mantas šķirtību, kas liecina par saskaņotu rīcību mantas nobēdzināšanā.

[8.4] Maksātnespējas likuma 97. panta pirmā daļa noteic, ka administratoram ir pienākums izvērtēt un celt tiesā prasību par parādnieka dāvinātās mantas vai tās daļas atdošanu atbilstoši Civillikuma 1927. pantam.

Atbilstoši Civillikuma 1927. pantam manta atzīstama par dāvinātu tikai tiktāl, ciktāl no tās atvilkti dāvinātāja parādi. Tajā gadījuma, kad dāvinātājs nespēj samaksāt parādus, kuri viņam bijuši dāvināšanas laikā, nevien viņa kreditori var prasīt sev apmierinājumu no viņa dāvanas, bet arī viņš pats var prasīt no apdāvinātā, lai no viņa dāvinātās mantas dod atpakaļ šo parādu samaksai vajadzīgo daļu. Noruna starp dāvinātāju un apdāvināto par to, ka pēdējais neatbild par pirmā parādiem, ir spēkā pret kreditoriem tikai tad, ja viņi tai piekrituši.

[8.5] Parādnieka maksātnespējas process pasludināts 2020. gada 25. augustā, bet strīdus īpašums atdāvināts 2020. gada 4. februārī, līdz ar to administrators ir cēlis prasību par piedziņas vēršanu uz parādnieka atdāvināto mantu atbilstoši Maksātnespējas likuma 144.panta nosacījumiem.

Bez tam Maksātnespējas likuma 97. pants paredz administratora tiesības apstrīdēt bezatlīdzības darījumus. Līdz ar to parādnieka un atbildētājas noslēgtais dāvinājuma līgums ir darījums, kuru ir tiesīgs apstrīdēt administrators saskaņā ar Maksātnespējas likuma 97. panta pirmo daļu.

[8.6] Priekšnoteikums darījumu apstrīdēšanai ir tādu darījumu slēgšana, kuru rezultātā parādnieks kļuvis maksātnespējīgs vai radījis zaudējumus kreditoriem, turklāt viņš apzinājās vai viņam vajadzēja apzināties, ka šādu darījumu slēgšana var novest līdz maksātnespējai vai zaudējumu radīšanai kreditoriem.

No judikatūras atziņām secināms, ka Civillikuma 1927. panta piemērošanai nodibināmi divi apstākļi – mantas dāvināšanas laikā tās dāvinātājam bijuši parādi, bet dāvinātājs pēc mantas atsavināšanas nespēj parādu nomaksāt (sk. Senāta 2007. gada 12. septembra spriedumu lietā Nr. SKC-590).

Saskaņā ar administratores iesniegto parādnieka kreditoru reģistru uz 2020. gada 30. septembri secināms, ka parādniekam ir kreditoru prasījumi kopsummā 63 286,01 EUR un bankrota procedūras laikā konstatēts, ka parādniekam nav mantas, no kuras varētu apmierināt kreditoru parādus, proti, šādu informāciju 2020. gada 3. septembrī administratorei sniedz arī parādnieka pilnvarotā pārstāve (lietas 21.-23.lapa).

Atbilstoši Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020.gada 25.augusta spriedumam par /pers. A/ maksātnespējas procesa pasludināšanu, norādīts, ka pieteikumā parādnieks norāda uz parādsaistībām pret Moneza 6831,55 EUR, Inbank.lv 3088,71 EUR, Vivus.lv 2993,19 EUR, Credit24 6039,75 EUR, Ondo.lv 514,52 EUR, SMS credit.lv 469,56 EUR, OZcredit 402,61, ASS 'Citadele banka" 576,17 EUR, Elats 550 EUR apmērā un uz pieteikuma iesniegšanas dienu 2020.gada 17.septembri visām šīm saistībām iestājies izpildes termiņš (lietas 11-13.lapa).

Pie šiem apstākļiem tiesai ir pamats secināt, ka neskatoties uz parādsaistību esību, parādnieks atdāvināja Nekustamo īpašumu atbildētājai. Tā kā lietā nav strīda, ka parādniekam nav mantas, uz ko vērst piedziņu maksātnespējas procesā, secināms, ka parādnieks pēc mantas atsavināšanas nespēj parādus nomaksāt.

Bez tam atbilstoši Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr. /numurs/datiem, 2020.gada 4.februārī parādnieks uzdāvināja atbildētājai arī nekustamo īpašumu /adrese A/ (lietas 16.-18.lapa), kas liecina par parādnieka un atbildētājas apzinātu darbību parādnieka mantas samazināšanā.

Pie šiem apstākļiem tiesa secina, ka noslēdzot dāvinājuma līgumus, parādnieks apzinājās un viņam vajadzēja apzināties, ka ar šādu darījumu tiek nodarīti zaudējumi kreditoriem.

[8.7] Saskaņā ar Civillikuma 1770. pantu ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums. Vērtējot vai parādniekam ir nodarīti zaudējumi, vērā ņemami arī Maksātnespējas likuma noteikumi.

Maksātnespējas likuma 5. pants noteic, ka fiziskās personas maksātnespējas process ir tiesiska rakstura pasākumu kopums, kura mērķis ir pēc iespējas pilnīgāk apmierināt kreditoru prasījumus no parādnieka mantas un dot iespēju parādniekam, kura manta un ienākumi nav pietiekami visu saistību segšanai, tikt atbrīvotam no neizpildītajām saistībām un atjaunot maksātspēju.

Tiesas ieskatā kreditoriem būtu iespējas gūt apmierinājumu no parādnieka mantas, ja apstrīdētais darījums nebūtu noslēgts un neiestātos parādnieka mantas samazinājums.

Tiesu praksē ir arī atzīts, ka zaudējumi kreditoriem rodas situācijā, kad parādnieka vai kāda cita kreditora darbību rezultātā samazinās parādnieka manta līdz tādam līmenim, ka tās nepietiek visu kreditoru prasījumu segšanai (*sk. Augstākās tiesas 2012.gada 8.februāra spriedumu lietā Nr. SKC-240/2012 (C24104708), 2013. gada 25. novembra spriedumu lietā Nr. SKC-276/2013 (C20331911)*).

Līdz ar to tiesa uzskata, ka ar Nekustamā īpašuma atdāvināšanu kreditoriem tika nodarīti zaudējumi.

[8.8] Pēc dāvinājuma līguma noslēgtais laulības līgums nav šķērslis vērst piedziņu uz atdāvināto mantu, jo tiesa ņem vērā judikatūrā izteiktās atziņas, ka laulāto mantas sadalīšana neatņem kreditoriem viņu tiesības, kreditori var realizēt savas tiesības uz piedziņu neatkarīgi no laulības līguma noteikumiem, tas attiecināms arī uz dāvinājuma līgumiem (*sk. Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2009. gada 28. janvāra spriedums lietā SKC-37*).

Bez tam atbilstoši Civillikuma 1927. pantam kreditoram neatkarīgi no apdāvinātā labticības ir tiesības sekot mantai un prasīt apmierinājumu arī no

atdāvinātās mantas, kā arī Maksātnespējas likuma 153. panta 1. punkts neizvirza prasību vērtēt ieguvēja labticību.

Tiesa nekonstatē, ka atbilstoši Civillikuma 1927. panta noteikumiem parādnieka kreditori būtu piekrituši, ka atbildētāja kā apdāvinātā neatbildēs par parādnieka parādiem.

[8.9] Civillikuma 91. panta pirmā daļa noteic, kas ir katra laulātā atsevišķa manta it sevišķi ir: 1) manta, kas laulātajam piederējusi pirms laulības vai ko laulātie līgumā noteikuši par atsevišķu mantu; 2) priekšmeti, kas noder tikai viena laulātā personīgai lietošanai vai vajadzīgi viņa patstāvīgā darbā; 3) manta, ko viens laulātais ieguvis bez atlīdzības laulības laikā; 4) laulātā atsevišķās mantas ienākumi, kas nav nodoti ģimenes un kopīgās mājsaimniecības vajadzībām; 5) manta, ar ko atvietota iepriekšējos (1.–4.) punktos minētā manta.

Lietā nav iesniegti pierādījumi, ka atbildētāja nekustamā īpašuma saglabāšanā un uzturēšanā ieguldījusi savus personīgos līdzekļus, maksājusi nekustamā īpašuma nodokli, bez tam minētajam apstāklim nav tiesiskas nozīmes strīda izšķiršanā.

Neskatoties uz to, ka Nekustamais īpašums tika iegādāts laulības laikā (lietas 14.-15., 20.lapa), konstatējams, ka strīdus Nekustamo īpašumu /pers. A/ 2006.gada 28.septembrī bija saņēmis kā dāvinājumu no /pers. D/ (lietas 14.-15.lapa), līdz ar to atbilstoši Civillikuma 91.panta pirmās daļas 3.punktu bija uzskatāma par /pers. A/ atsevišķu mantu, ko paskaidrojumos norāda arī atbildētāja.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka Nekustamais īpašums attiecībā pret kreditoriem ir parādnieka atsevišķa manta un līdz ar to piedziņa vēršama pret visu strīdus Nekustamo īpašumu.

[9] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. panta pirmo daļu un 43. panta pirmās daļas 10. punktu tiesas izdevumi piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai daļai. Tā kā prasība apmierināma pilnībā un prasītāja bija atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas uz likuma pamata, no atbildētājas piedzenama nesamaksātā valsts nodeva par celto prasību 1757,26 EUR apmērā, un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par prasības pieteikuma un pavēstu sūtīšanu 5,78 EUR apmērā.

[10] Ņemot vērā, ka prasība tiek apmierināta, saglabājams lietā piemērotais prasības nodrošinājums.

[11] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] panta otro daļu nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei – 10 dienu laikā pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 189., 190., 204.[1] pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt /pers. A/ maksātnespējas administratores /valsts amatpersona/ prasību pret /pers. C/ par piedziņas vēršanu uz parādnieka atdāvināto mantu.

Atzīt /pers. A/ maksātnespējas procesa administratorei /valsts amatpersona/, amata apliecības Nr./numurs/, tiesības vērst piedziņu uz /pers. C/, personas kods /personas kods/, piederošo nekustamo īpašumu /Nosaukums A/ /adrese/, kas sastāv no trim būvēm un zemes gabala 3,1 ha platībā, ierakstīts Kūku pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /numurs C/, ar kadastra Nr. /numurs/ kreditoru prasījumu apmierināšanai 63 286,01 EUR (sešdesmit trīs tūkstoši divi simti astoņdesmit seši euro un 01 cents) apmērā.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu valstij valsts nodevu 1757,26 EUR (viens tūkstotis septiņi simti piecdesmit septiņi euro un 26 centi).

Valsts nodeva maksājama, norādot šādus saņēmēja bankas rekvizītus: Valsts kase, reģistrācijas Nr.90000050138, saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konta Nr.LV55TREL1060190911200, maksājuma mērķis: lietas dalībnieka vārds, uzvārds, lietas numurs.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,78 EUR (pieci euro un 78 centi) apmērā.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iemaksājami: saņēmējs – Tiesu administrācija, konts LV51TREL2190458019000, NMR 90001672316, saņēmēja banka – Valsts kase, kods TRELLV22, iemaksas mērķis – 21499 un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi un dati lietas identificēšanai (lietas dalībnieka vārds, uzvārds, lietas numurs).

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas 2021.gada 18.februāra Rīgas apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese: A.Moļņika